

**EUROOPA KOMISJONI VASTUSED EUROOPA KONTROLLIKOJA
ERIARUANDELE
„LENNUREISIJATE ÕIGUSED COVID-19 PANDEEMIA AJAL:
VAATAMATA EUROOPA KOMISJONI JÕUPINGUTUSTELE EI OLE
PÕHIÕIGUSED KAITSTUD“**

KOKKUVÕTE

I. Komisjon asus kohe tegutsema ja tutvustas viivitamatuid samme COVID-19 puhangu sotsiaalmajandusliku mõju leevendamiseks, keskendudes koordineeritud reageerimisele Euroopa tasandil¹. Need sammud hõlmasid spetsiaalseid õigusakte, et ajutiselt vabastada lennuettevõtjad liidu õigusest tulenevatest lennujaamade teenindusaegade kasutamise seotud kohustustest, reisijate õiguste tõlgendamissuunistes seoses COVID-19ga ning ajutist raamistikku, et võimaldada liikmesriikidel kasutada majanduse toetamiseks COVID-19 puhangu kontekstis täiel määral ära riigiabi eeskirjadega ette nähtud paindlikkust.

II. Komisjon rõhutas oma 18. märtsil 2020 avaldatud reisijate õiguste tõlgendamissuunistes seoses COVID-19ga, et reisijatel on õigus saada õiget teavet oma õiguste kohta ning et tühistamise korral tuleb neile anda selge võimalus valida rahalise hüvitise ja vautšeri vahel.

Kuluprioriteetide üle otsustamine kuulub liikmesriikide pädevusse. Komisjon tuletas siiski liikmesriikidele meelde, et riigiabi eeskirjade kohaselt võivad nad anda abi, et võimaldada lennuettevõtjatel/reisikorraldajatel maksta reisijatele hüvitist.

III. COVID-19 pandeemia ajal toimunud massilistest tühistamistest nähtus, kui olulised on kogu ELi hõlmavad õigusnormid ning nende ühetaoline rakendamine ja täitmise tagamine. Komisjon kohustus oma säästva ja aruka liikuvuse strateegias² kaaluma võimalusi ja eeliseid, et liikuda edasi reisijate õigusi käsitleva mitmeliigilise transpordi raamistikuga, mis on lihtsustatud, järjepidevam ja ühtsem ning vastupanuvõimeline kriiside suhtes.

IV. a) Komisjon peab väga oluliseks, et lennuettevõtjad teavitaksid reisijaid nõuetekohaselt nende õigustest ning et liikmesriikide täitevasutused, kes vastutavad reisijate õiguste jõustamise eest, võtaksid meetmeid, kui lennuettevõtjad seda ei tee. Kuigi lennuettevõtjad puutusid tõepoolest kokku enneolematu arvu tühistamistega ja seega likviidsuskriisiga, peab komisjon selleks, et säiliks tarbijate usaldus transpordi- ja reisisektori vastu, väga oluliseks, et lennuettevõtjad sellegipoolest teavitaksid reisijaid nõuetekohaselt nende õigusest saada rahalist hüvitist. 2020. aasta mais võttis komisjon vastu soovitusel, mille eesmärk on muuta vautšerid atraktiivseks alternatiiviks reisijatele ja pakettreisi ostjatele raha tagastamisele, et leevendada vedajate likviidsuskriisi, ning soovitas samuti kaitsta neid vautšereid maksejõuetuse eest.

ELi tasandi ülevaadet kohapealsest olukorrast on väga raske saada, sest kohustust komisjonile aru anda ei ole. Seepärast kasutas komisjon teabe saamiseks EU Piloti dialoogimenetlust. Samuti esitas komisjon juba 2013. aastal ettepaneku tõhustatud aruandlusnõuete kohta, kuid nõukogus ei ole veel saavutatud kokkulepet selle ettepaneku menetlemise osas.

¹ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_et

² COM(2020) 789 final.

b) Komisjon on võtnud alates 2020. aasta märtsist vastu mitu suunist ja teatist, mille eesmärk on toetada liikmesriikide koordineerimispuudlusi ja tagada vaba liikumine liidus COVID-19 pandeemia ajal.

Kuluprioriteetide üle otsustamine kuulub liikmesriikide pädevusse. Komisjoni kui konkurentsieeskirjade täitmise tagaja ülesanne ei ole kutsuda liikmesriike üles koostama abikavasid, et hõlbustada reisijatele hüvitise maksmist.

Komisjon tuletas siiski liikmesriikidele meelde, et riigiabi eeskirjade kohaselt võivad nad anda abi, et võimaldada lennuettevõtjatel/reisikorraldajatel maksta reisijatele hüvitist.

Liikmesriigid ei andnud riigiabi kõigile lennuettevõtjatele ja pakettreiside korraldajatele. Ka need, kes riigiabi ei saanud, hakkasid maksma reisijatele hüvitist tänu komisjoni ja liikmesriikide võetud toetus- ja jõustamismeetmetele.

c) Veebisaidilt „Re-open EU“ saab teavet igas liikmesriigis kehtivate reisipiirangute kohta. Peamised reisijate õigustega seotud veebisaidid on „Teie Euroopa“ ja koroonaviirusele reageerimise veebisait, mis avati 1. märtsil 2020.

d) Komisjon on nõus, et kehtiv õigusraamistik tuleb läbi vaadata, millele on osutatud ka säästva ja aruka liikuvuse strateegias. Komisjon esitas lennureisijate õiguste läbivaatamise ettepaneku juba 2013. aastal, tuginedes seni saadud kogemustele ja vulkaanituhapilve põhjustatud kriisile 2010. aastal. See ettepanek on komisjoni jaoks prioriteetne menetluses olev dokument. Komisjon juhib nõukogu iga uue eesistujariigi tähelepanu tungivale vajadusele menetleda seda ettepanekut nõukogus.

V. Komisjon nõustub kõigi soovitustega.

SISSEJUHATUS

01. ELi reisijate õigused on olulised siseturu ja transpordivõrkude nõuetekohaseks toimimiseks, kuna need kaitsevad Euroopa reisijaid lennu-, rongi-, laeva- ja bussireiside eri etappidel. COVID-19 pandeemia on tuletanud meelde nende õiguste tähtsust.

02. Reisijate õigused on ELi transpordi- ja tarbijapoliitika keskmes ehk „ELi juhtalgatus“, nagu märkis kontrollikoda oma 2018. aasta aruandes.

03. 2013. aasta ettepanek määrus läbi vaadata³ on komisjoni 2021. aasta tööprogrammi kohaselt prioriteetne menetluses olev dokument.

04. ELi reisijate õigusi jõustatakse mitmetasandilises juhtimiskeskonnas. Seda arvesse võttes on liikmesriigi tasandi organid ja asutused kaasatud õiguste jõustamisse, komisjon aga toetab ja jälgib nende tegevust.

05. Pandeemia algusest saati on komisjon püüdnud edendada liikmesriikidevahelist koostööd ja koordineerimist. Komisjon on võtnud alates 2020. aasta märtsist vastu mitu suunist ja

³ COM(2013) 130 final, 13. märts 2013.

teatist, mille eesmärk on toetada liikmesriikide koordineerimispuudlusi ja tagada vaba liikumine liidus COVID-19 pandeemia ajal⁴.

Võeti erinevaid meetmeid, mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud komisjoni koroonaviirusele reageerimise veebisaidil meetmete ajajoonel⁵.

Tuleb märkida, et vaba liikumise õigus ELis ei ole tingimusteta ja seda võib rahvatervisega seotud põhjustel piirata. See on sätestatud nii aluslepingus (ELi toimimise lepingu artikkel 21) kui ka teistes õigusaktides (direktiiv 2004/38/EÜ).

Seega võivad liikmesriigid pandeemiale reageerimiseks kehtestada meetmeid, mis piiravad isikute vaba liikumist ELis. Võetavate meetmetega ei tohiks minna kaugemale sellest, mis on hädavajalik (proportsionaalsus), ega teha vahet reisijate vahel nende kodakondsuse alusel (diskrimineerimiskeeld). Komisjon jälgis nende põhimõtete järgimist ja suhtles tihedalt liikmesriikidega.

06. Viiruse leviku aeglustamiseks leppisid ELi juhid 17. märtsil 2020 kokku mittehädavajaliku ELi reisimise kooskõlastatud ajutises piiramises kuni 30. juunini 2020⁶. Mis puudutab ELi-siseseid reisipiiranguid, siis alates 2020. aasta maist piirid järk-järgult taasavati, kuid jätkuvalt kohaldati sanitaarpiiranguid (nt karantiineeskirjad suure riskiga piirkondadest saabujatele või testimisnõuded) ning rahvatervisega seotud kaalutlustel anti üldine soovitus mitte reisida. 2020. aasta juunis võttis nõukogu vastu soovitus Euroopa Liitu mittehädavajaliku reisimise ajutise piiramise ja sellise piirangu võimaliku kaotamise kohta⁷. 2. veebruaril 2021 ajakohastati seda soovitust.

07. Komisjon tutvustas 2020. aasta oktoobris lisameetmeid, et aidata piirata koroonaviiruse levikut, päästa elusid ja tugevdada siseturu vastupanuvõimet. Need meetmed hõlmasid ühtset ELi reisija asukoha digivormi, et aidata liikmesriikidel hinnata riiki saabujatega seotud riske

⁴ Vt loetelu nõukogu soovitus (EL) 2020/1475 joonealusel märkuses 3: komisjoni suunised tervise kaitseks ning kaupade ja esmatähtsate teenuste kättesaadavuse tagamiseks ette nähtud piirihaldusmeetmete kohta (ELT C 86l, 16.3.2020, lk 1); COVID-19 puhangu ajal töötajate vaba liikumise õiguse kasutamist käsitlevad suunised (ELT C 102l, 30.3.2020, lk 12); Euroopa Komisjoni presidendi ja Euroopa Ülemkogu eesistuja ühtne Euroopa tegevuskava COVID-19 leviku tõkestamiseks võetud meetmete lõpetamise suunas; komisjoni suunised tervishoiutöötajate vaba liikumise ja väljaõppe miinimumnõuete ühtlustamise kohta seoses COVID-19 pandeemia erakorraliste meetmetega (ELT C 156, 8.5.2020, lk 1); komisjoni teatis „Etapiviisiline ja kooskõlastatud tegevus liikumisvabaduse taastamiseks ja sisepiiridel tehtava kontrolli kaotamiseks“ (ELT C 169, 15.5.2020, lk 30); komisjoni teatis „Kolmas hinnang mittehädavajaliku ELi reisimise ajutise piirangu kohaldamisele“ (COM(2020) 399 final); komisjoni suunised hooajatöötajate kohta ELis COVID-19 puhangu kontekstis (ELT C 235l, 17.7.2020, lk 1); komisjoni teatis rohelise transpordikoridori rakendamise kohta piirihaldusmeetmeid käsitlevate suuniste alusel, et kaitsta inimeste tervist ning tagada kaupade ja esmatähtsate teenuste kättesaadavus (ELT C 96l, 24.3.2020, lk 1); komisjoni suunised lastilendude hõlbustamise kohta COVID-19 puhangu ajal (ELT C 100l, 27.3.2020, lk 1) ning komisjoni suunised laevadel viibivate meremeeste, reisijate ja muude isikute tervise kaitse, repatrieerimise ja reisikorralduste kohta (ELT C 119, 14.4.2020, lk 1).

⁵ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_et.

⁶ <https://www.consilium.europa.eu/et/policies/coronavirus/covid-19-travel-and-transport/>.

⁷ Nõukogu 30. juuni 2020. aasta soovitus (EL) 2020/912 Euroopa Liitu mittehädavajaliku reisimise ajutise piiramise ja sellise piirangu võimaliku kaotamise kohta (ELT L 208, 1.7.2020, lk 1).

ja jälgida kontaktseid isikuid⁸. Komisjon suhtles kogu aeg liikmesriikidega, et jälgida olukorda ja kooskõlastada reisi piiranguid, eelkõige riiklike kontaktpunktide võrgustiku kaudu.

13. Esimene taane. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et tõrgete korral lasub peamine teavitamiskohustus lennuettevõtjatel. Sellega seoses rõhutab komisjon, et liikmesriikide täitevasutused peavad korrapäraselt jälgima, et vedajad seda kohustust täidavad.

Komisjon korraldab siiski korrapäraselt Eurobaromeetri uuringuid, mille raames vaadeldakse kodanike teadlikkust reisijate õigustest (viimane uuring tehti 2019. aastal). Need uuringud kinnitavad, et üldsuse teadlikkust tuleks veelgi suurendada. Samuti aitab komisjon suurendada teadlikkust oma veebisaidi „Teie Euroopa“, Europe Directi kontaktkeskuste kaudu esitatava teabe, Euroopa tarbijakeskuste võrgustiku toetamise ja reisijate õigusi käsitleva kampaania⁹ kaudu.

Teine taane. Komisjon on nõus, et määruste täitmise tagamist tuleb käsitleda prioriteedina. Kehtivates õigusaktides on sätestatud, et liikmesriikide ülesanne on asutada riiklikud täitevasutused ning kehtestada tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused reisijate õigusi käsitlevate määruste rikkumise eest.

Liikmesriikide täitevasutused tagavad määruste täitmise erinevalt sõltuvalt neile siseriikliku õiguse alusel antud pädevusest (siduvad otsused, tõhusad karistused, individuaalsete kaebuste käsitlemine).

Kolmas taane. Komisjon leiab, et tema praegune roll on jälgida olemasoleva reisijate õiguste raamistiku tõhusat kohaldamist.

Komisjonil ei ole volitust koordineerida reisijate õiguste raamistiku rakendamist liikmesriikide tasandil.

TÄHELEPANEKUD

20. Komisjon leiab, et reisijate teadlikkus oma õigustest on väga oluline. See on põhjus, miks komisjon palub korrapäraselt teha selle teemalisi Eurobaromeetri uuringuid.

Komisjon on teadlik, et üldsuse teadlikkust tuleks veelgi suurendada.

Vt ka komisjoni vastus punkti 13 esimesele taandele.

21. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et tõrgete korral lasub peamine teavitamiskohustus lennuettevõtjatel. Liikmesriikide täitevasutused peavad korrapäraselt jälgima, et vedajad täidavad seda kohustust. Komisjon on andnud kõigile kodanikele praktilist teavet, näiteks veebisaidi „Teie Euroopa“, reisijate õigusi käsitleva teabekampaania ja Europe Directi kontaktkeskuste kaudu.

23. Komisjon lisab, et pakettreiside direktiivi kohaselt tuleb pakettreisi ostjale maksta hüvitist, kui ta lõpetab lepingu vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu (pakettreiside direktiivi artikli 12 lõige 2). Muudel juhtudel võib reisijal olla õigus osalisele hüvitamisele (pakettreiside direktiivi artikli 12 lõige 1).

⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_20_1986.

⁹ https://ec.europa.eu/transport/themes/passengers/campaign_en.

27. Komisjon võttis kõigil neil juhtudel meetmeid, mille tulemusel mõni liikmesriik jättis oma ajutised meetmed laiendamata või muutis neid. Ülejäänud juhtudel algatas komisjon rikkumismenetluse.

Vt ka kontrollikoja tähelepanekud punktis 65.

32. Liikmesriigid ei andnud riigiabi kõigile lennuettevõtjatele ja pakettreiside korraldajatele. Ka need, kes riigiabi ei saanud, hakkasid maksma reisijatele hüvitist tänu komisjoni ja liikmesriikide võetud toetus- ja jõustamismeetmetele.

33. Komisjoni ühine vastus punktidele 33–36 ja 6. selgitusele

Seoses määrusega (EÜ) nr 261/2004 tegi komisjon 2013. aastal ettepaneku selgitada kõigi asjaosaliste õigusi ja kohustusi vahendajate kaasamise korral.

Seoses pakettreisidega, mis ei ole otseselt võrreldavad, analüüsib komisjon, kuidas saaks aidata tarbijakaitse parandamisele kaasa koormuse õiglasem jagamine ettevõtjate vahel kogu väärtusahela ulatuses¹⁰.

Jõustamist vahendajate kaasamise korral käsitletakse ka praegu kõigi liikmesriikidega peetava EU Piloti dialoogi raames. Komisjon ja tarbijakaitsealase koostöö võrgustik on algatanud koordineeritud uuringu lennuettevõtjate praeguste tühistamistavade kohta, kus see küsimus on samuti tõstatatud.

38. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et vautšereid käsitlevas soovitus ei pakutud välja üksnes vautšerite teatavaid omadusi, nagu kaitse maksejõuetuse korral, et muuta vautšerid reisijate ja pakettreisi ostjate jaoks atraktiivsemaks. Selles toonitati ka, et lisaks riigiabile tuleks liikmesriike ja ettevõtjaid julgustada kaaluma olemasolevate liidu kavade kasutamist ettevõtjate tegevuse toetamiseks ja likviidsusvajaduste rahuldamiseks.

Vautšereid käsitlev soovitus avaldas liikmesriikidele mõju – enamik neist otsustas rangemalt jälgida, et lennuettevõtjad ja pakettreiside korraldajad rakendaksid nõuetekohaselt kehtivaid eeskirju.

39. Esimene taane. Kreeka näiteks muutis pärast rikkumismenetluse algatamist lennureisijate õiguste ja pakettreiside osas oma siseriiklikku õigust: vautšeri 18-kuulise kehtivuse eeskirja ei kohaldata enam nõuete suhtes, mis tulenevad lendude tühistamisest alates 1. septembrist 2020.

Vt ka kontrollikoja tähelepanekud punktis 65.

41. Kolmas taane. Komisjon pani oma 2013. aasta ettepanekus ette kehtestada liikmesriikide täitevasutustele aruandlusnõuded.

44. Liikmesriikide ülesanne on määrata kindlaks oma kuluprioriteedid ja otsustada, millistel eesmärkidel nad soovivad abi anda.

Komisjoni kui konkurentsieeskirjade täitmise tagaja ülesanne on uurida, kas sellise riigiabi saab tunnistada mõnel aluslepingus sätestatud põhjusel siseturuga kokkusobivaks.

¹⁰ Vt COM(2013) 130 final (uue artikli 14 lõiked 6 ja 7) ning COM(2021) 90 final, lk 21.

Komisjoni ülesanne ei ole kutsuda liikmesriike üles koostama abikavasid, et hõlbustada reisijatele hüvitise maksmist.

Komisjon märkis siiski oma 13. mai 2020. aasta soovitus (EL) 2020/648, et liikmesriikidel on võimalus anda abi, et hõlbustada reisijatele hüvitise maksmist.

48. Komisjoni ühine vastus punktidele 48 ja 54

Et aidata leevendada pandeemia mõju, on Euroopa Komisjon lisaks ettepanekule võtta 2020. aasta märtsis vastu ajutised riigiabi eeskirjad teinud ka ettepaneku võtta vastu spetsiaalsed õigusaktid, et ajutiselt vabastada lennuettevõtjad liidu õigusest tulenevatest lennujaamade teenindusaegade kasutamise seotud kohustustest. Peale selle võttis komisjon 2020. aasta mais vastu eeskirjad, millega muudeti lennuteenuste määrust, et ajutiselt leevendada finantssurvet lennuettevõtjatele, võimaldades ajutistes rahalistes raskustes olevatel lennuettevõtjatel säilitada oma tegevusluba.

58. Nimetatud riigiabi summad vastavad liikmesriikide eraldatud ja komisjoni heakskiidetud abile, mitte tingimata tegelikult väljamakstud summadele.

63. Veebisaidilt „Re-open EU“ saab teavet igas liikmesriigis kehtivate reisi piirangute kohta. Peamised reisijate õigustega seotud veebisaidid on „Teie Euroopa“ ja koroonaviirusele reageerimise veebisait, mis avati 1. märtsil 2020.

66. Kolmas taane. Komisjoni meetmed hõlmasid ka ettepanekuid võtta vastu nõukogu soovitus või õigusakt (nt nõukogu 13. oktoobri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel; ühtne ELi reisija asukoha digivorm; määrus roheline digitõendi kasutuselevõtuks) ning palju muid meetmeid, mis on loetletud komisjoni koroonaviirusele reageerimise veebisaidil¹¹.

67. Esimene taane. Komisjon kavandas juba 2013. aastal eeskirjad, et olla paremini ette valmistatud lennureisijate õigusi mõjutavaks tõsiseks kriisiks (kohustuslikud hädaolukorra lahendamise plaanid, rangemad jõustamiseeskirjad, selgem kaebuste käsitlemine). Neid eeskirju on nüüd täiendatud säästva ja aruka liikuvuse strateegia meetmega 58,¹² mida hakatakse kava kohaselt ellu viima 2021. aasta neljandas kvartalis.

70. Komisjon leiab, et liikmesriikide teave oma riiklike meetmete kohta on väga oluline, ning palub liikmesriikidel seda teavet korrapäraselt ajakohastada, et reisijad oleksid hästi informeeritud.

71. Esimene taane. Jõustamine on liikmesriikide pädevuses.

Määruse (EÜ) nr 261/2004 puhul abistab komisjon liikmesriikide täitevasutusi ning tegeleb koordineerimisega liikmesriikide täitevasutuste koosolekute kaudu ja kasutades digitaalset platvormi (Wiki) teabe vahetamiseks ja vajaduse korral eeskirjade tõlgendamise seotud probleemide selgitamiseks. Komisjon on ka vastu võtnud tõlgendamissuunised ja avaldab korrapäraselt kõige olulisemate kohtulahendite ajakohastatud kokkuvõtte.

¹¹ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_et.

¹² Valmistada ette transpordisektori kriisilukorra lahendamise plaan(id), sealhulgas tervishoiu- ja operatiivmeetmed ning põhilisi transporditeenuseid käsitlevad meetmed.

Lisaks esitas komisjon 2013. aastal paremaid jõustamisvahendeid käsitleva ettepaneku, mis on prioriteetne menetluses olev dokument.

Komisjon leiab, et läbirääkimised määruse (EÜ) nr 261/2004 läbivaatamise üle tuleks nõukogus võimalikult kiiresti uuesti käima lükata, ning ta on tõstnud lennureisijate õiguste läbivaatamise ettepaneku kui prioriteetse menetluses oleva dokumendi esile oma 2021. aasta tööprogrammis. Komisjon juhib nõukogu iga uue eesistujariigi tähelepanu tungivale vajadusele see ettepanek uuesti päevakorda võtta.

Teine taane. Komisjoni säästva ja aruka liikuvuse strateegia juba sisaldab reisijate rahalise kaitsega seotud meetmeid: „Õiglane liikuvus tähendab ka reisijate ja nende õiguste kaitset. COVID-19 pandeemia ajal toimunud massilistest tühistamistest nähtus, kui olulised on kogu ELi hõlmavad õigusnormid ning nende ühetaoline rakendamine ja täitmise tagamine. EL peab aitama reisijaid, kui transpordiettevõtjad lähevad COVID-19 pandeemia tõttu pankrotti või on suures likviidsuskriisis. Kui vedajad tühistavad piletid, tuleb lõksujäänud reisijad kodumaale tagasi toimetada ja nende piletid hüvitada. Komisjon kaalub nende võimalike vahendite võimalusi ja eeliseid, mis kaitsevad reisijaid selliste sündmuste eest, ning teeb vajaduse korral seadusandlikud ettepanekud.“

Kolmas taane. Komisjon tuletab meelde, et ta on soovitanud liikmesriikidel näha ette selline vautšerite kaitse ning et ta on osutanud ka meetmetele, mis on ELi tasandil kättesaadavad liikmesriikide ja ettevõtjate toetamiseks selles ettevõtmises (13. mai 2020. aasta soovitus vautšerite kohta).

Neljas taane. Komisjon leiab, et vahendajate roll vajab selgitamist. Komisjon kavandas juba 2013. aastal mõned eeskirjad, et hõlbustada lennureisijate õiguste rakendamist ja jõustamist vahendajate kaasamise korral.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

75. COVID-19 pandeemia ajal toimunud massilistest tühistamistest nähtus, kui olulised on kogu ELi hõlmavad õigusnormid ning nende ühetaoline rakendamine ja täitmise tagamine. Komisjon kohustus oma säästva ja aruka liikuvuse strateegias¹³ kaaluma võimalusi ja eeliseid, et liikuda edasi reisijate õigusi käsitleva mitmeliigilise transpordi raamistikuga, mis on lihtsustatud, järjepidevam ja ühtsem ning paremini jõustatav ja vastupanuvõimeline kriiside suhtes.

76. Komisjon on seisukohal, et COVID-19 kontekstis oli peamine probleem lennuettevõtjate ja reisikorraldajate likviidsuskriis, mis tulenes tühistamiste hulgast, ning see, et kõik vedajad ei teavitanud reisijaid nende võimalusest valida rahalise hüvitise ja vautšeri vahel.

Komisjon leiab, et vahendajate roll seoses lennureisijate õigustega vajab selgitamist. Samuti hindab komisjon võimalusi luua finantskaitsekava, et kaitsta reisijate makseid selliste kriiside korral.

Komisjon leiab, et peamine põhjus, miks selline ülevaade ei ole hõlpsasti kättesaadav, on see, et liikmesriikide täitevasutustel ei ole seadusest tulenevat kohustust anda komisjonile aru. Komisjon esitas sellekohase seadusandliku ettepaneku juba 2013. aastal.

¹³ COM(2020) 789 final.

Vahepeal on komisjon kasutanud kõnealuse teabe saamiseks olemasolevaid vahendeid (EU Piloti dialoogid, tarbijakaitsealase koostöö määruse kohased meetmed). Need protsessid on pooleli.

1. soovitus. Lennureisijate õiguste parem kaitse ja neist teavitamine

- a) Komisjon on soovitusel nõus.
- b) Komisjon on soovitusel nõus.
- c) Komisjon on soovitusel nõus.
- d) Komisjon on soovitusel nõus.
- e) Komisjon on soovitusel nõus.

78. Liikmesriigid ei andnud riigiabi kõigile lennuettevõtjatele ja pakettreiside korraldajatele. Ka need, kes riigiabi ei saanud, hakkasid maksma reisijatele hüvitist tänu komisjoni ja liikmesriikide võetud toetus- ja jõustamismeetmetele.

2. soovitus. Riiklike meetmete parem kooskõlastamine ja lennuettevõtjatele antava riigiabi parem sidumine reisijatele makstavate hüvitistega

- a) Komisjon on soovitusel nõus.
- b) Komisjon on soovitusel nõus.

79. Selle tagamine, et lennuettevõtjad rakendavad reisijate õigusi, on eeskätt liikmesriikide ja nende täitevasutuste ülesanne. Komisjoni tegevus piirdub liikmesriikide täitevasutuste tegevuse jälgimisega. Komisjon pakkus juba 2013. aastal välja lisavahendid jõustamise parandamiseks. Lisaks vaatab komisjon läbi reisijate õiguste raamistiku, muu hulgas seoses selle vastupanuvõimega kriisidele, nagu on märgitud säästva ja aruka liikuvuse strateegias.

3. soovitus. Paremad vahendid ja õigusaktid lennureisijate õiguste kaitsmiseks

- a) Komisjon on soovitusel nõus.
- b) Komisjon on soovitusel nõus.
- c) Komisjon on soovitusel nõus.

4. soovitus. Kohaldamine muudele transpordiliikidele

Komisjon on soovitusel nõus.